23.10.2025

YmV@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta pe 24.10. klo 9.30

E 80/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta

Pyydettynä lausuntona otsikon aiheesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry pitää hyvänä, ettei komission tiedonanto sisällä suoraan ehdotusta markkinoiden luomisesta EU-alueelle. EU:n luontohyvitysmarkkinoiden kehittämiseen liittyy useita kysymyksiä, jotka tulee selvittää ja ratkaista ennen päätöstä markkinoiden edistämisestä.

Suomi on edelläkävijänä valmistelut omia luontohyvitysmarkkinoita. Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että luontohyvitysten kansallinen- ja EU-valmistelu sovitetaan yhteen sisällöllisesti ja aikataulullisesti, jotta vältetään mahdolliset ristiriitaisuudet ja päällekkäisyydet. Molempia on tärkeä ohjata selkein, aidon lisäisyyden varmistavin kriteerein siten, että toimet kohdentuvat suojeluverkoston näkökulmasta arvokkaimpiin kohteisiin. Luontohyvityksiä ei tule kohdistaa talouskäytössä olevien metsien suojeluun ja muihin käytön rajoituksiin, jotta puuraaka-aineen saatavuutta, omavaraisuutta ja teollisuuden kilpailukykyä ei heikennetä Suomessa tai EU-tasolla.

Metsäteollisuus ry esittää seuraavien näkökulmien sisällyttämistä Suomen kantaan:

1 Selvennetään lakitason ylittävien luontohyvitysten ja valtioita sitovien lakisääteisten luontotavoitteiden välinen suhde.
2 Luontohyvitysmarkkinoiden vaikutustenarviointia toteutetaan jo etenemissuunnitelman mukaisen valmistelun aikana.
3 Lieventämishierarkia asetetaan velvoittavaksi edellytykseksi luontohyvitysten käyttämiselle.
4 Tunnistetaan riskit luontohyvitysten jälkimarkkinoiden synnylle.

1 Selkeytetään lakitason ylittävien luontohyvitysten ja valtioita sitovien lakisääteisten luontotavoitteiden välinen suhde.

Suomen kannan mukaan luontohyvitykset tarkoittavat luonnon kannalta suotuisia toimia, jotka menevät pidemmälle kuin lakisääteiset velvoitteet ja pakollinen lieventämishierarkia. Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että luontohyvityksiä koskevassa valmistelussa erotetaan selkeästi, milloin kyseessä on lakitason ylittävä toiminta ja milloin kyse on lainsäädännön velvoitteiden noudattamisesta. Lisäksi on selvennettävä, voidaanko lakitason ylittävää toimintaa laskea lainsäädännön velvoitteen täyttämiseen.

Lakisääteisiä velvoitteita voidaan kohdentaa muun muassa yrityksille tai valtiolle. Esimerkiksi, EU:n metsäkatoasetus velvoittaa yrityksiä varmistamaan, ettei niiden arvoketjussa ole aiheutettu metsäkatoa. Sen sijaan EU:n ennallistamisasetus velvoittaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön ennallistamistoimenpiteitä, joiden avulla saavutetaan asetuksen tavoitteet.

Metsäteollisuus ry pitää keskeisenä periaatteellisena kysymyksenä sitä, siirrytäänkö luontohyvitysten kautta toimintamalliin, jossa yritykset vastaavat jäsenvaltioita koskevan lainsäädännön tavoitteiden täyttämisestä luontokysymyksissä.

Suomi katsoo, että luontohyvitykset voivat olla keskeinen väline luonnon kannalta positiivisten yksityisten investointien lisäämisessä. Metsäteollisuus ry painottaa, että valtioita sitovien lainsäädäntöjen tavoitteiden saavuttaminen tulee ensisijaisesti rahoittaa julkisista lähteistä.

2 Luontohyvitysmarkkinoiden vaikutustenarviointia toteutetaan jo etenemissuunnitelman mukaisen valmistelun aikana.

Metsäteollisuus ry pitää hyvänä Suomen kannan kirjausta, jonka mukaan luonnonarvomarkkinoita kehitettäessä huomioidaan vaikutukset turvallisuudelle ja huoltovarmuudelle. Myöhemmin kannassa kuitenkin todetaan, että etenemissuunnitelman ja siihen jatkossa liittyvien toimenpide-ehdotusten taloudellisia vaikutuksia arvioidaan tiedonantoon sisältyvien aloitteiden ja mahdollisten tulevien lainsäädäntöehdotusten käsittelyn yhteydessä. Metsäteollisuus ry katsoo, että luontohyvitysten kehittämisellä voi olla vaikutuksia Suomessa puuta jalostavan teollisuuden toimintaedellytyksiin ja pitää siitä syystä tärkeänä, että luontohyvitysmarkkinoiden taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia arvioitaisiin jo etenemissuunnitelman mukaisen valmistelun aikana.

Aiemmin EU-tasolla tehtävien, metsien käyttöön vaikuttavien ohjauskeinojen vaikutusten arviointi ei ole toteutunut riittävällä tasolla. Metsäbiotalouden tiedepaneelin syksyllä

2025 julkaisemassa selvityksessä[1] havaittiin, että EU:n metsien käyttöön vaikuttavien ohjauskeinojen yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu systemaattisesti ja kattavasti. Tällainen arviointi olisi kuitenkin välttämätöntä politiikkaohjauksen kokonaisvaltaisten vaikutusten, sääntelyn tehokkuuden ja ennustettavuuden sekä politiikan jatkokehittämisen kannalta.

Suomen kannassa todetaan, että hallinnollisen taakan lisääntymistä tulisi välttää. Kuitenkin tiedonannon mukaan luontohyvitysmarkkinoiden uskottavuus edellyttää vankkoja hallintopuitteita eli selkeitä sääntöjä koskien omistusta, rekisteröintiä, hyvitysten siirtoa, riippumatonta todentamista sekä luontoa edistävän toiminnan epäonnistumiseen tai peruuttamiseen liittyviä vastuita. Viitaten Euroopan komission käynnissä olevaan sujuvoittamistoimiin, Metsäteollisuus ry korostaa tarvetta arvioida luontohyvitysmarkkinoiden vaatiman hallinnollisen taakan määrän sekä mahdollisuudet taakan välttämiselle jo etenemissuunnitelman mukaisen valmistelun aikana.

3 Lieventämishierarkia asetetaan velvoittavaksi edellytykseksi luontohyvitysten käyttämiselle.

Tiedonannon mukaan luontohyvitykset toimivat markkinaehtoisina keinoina, joiden avulla yksityiset toimijat voivat osoittaa ympäristövastuullisuuttaan ja rahoittaa luonnon monimuotoisuutta edistäviä toimia. Toisin sanoen, luontohyvitysten avulla yritykset voivat esimerkiksi hakea kilpailuetua markkinoilta.

Suomi korostaa kannassaan lieventämishierarkian noudattamisen tärkeyttä luontohyvitysmarkkinoilla. Hierarkian mukaan haittoja luonnolle on ensisijaisesti vältettävä, sen jälkeen minimoitava ja vasta viimesijaisena keinona toteuttaa hyvittäviä toimenpiteitä.

Metsäteollisuus ry pitää erittäin tärkeänä, että luontohyvitysmarkkinoilla noudatetaan lieventämishierarkiaa, jotta vältetään viherpesun mahdollisuus. Kaikkein vaikuttavin luontoteko on olla aiheuttamatta luontohaittoja. Siksi on erittäin tärkeää, luontohyvityksiä voidaan hyödyntää osana yritysten ja toimijoiden kestävyyssiirtymää vain tapauksessa, jossa organisaation oman toiminnan haitalliset vaikutukset monimuotoisuuteen on jo todennetusti minimoitu. Tästä syystä Metsäteollisuus ry esittää, että Suomen kannan kirjausta tiukennetaan siten, että Suomi pitää lieventämishierarkian noudattamista välttämättömänä luontohyvitysmarkkinoilla.

[1] EU:n ympäristö-, ilmasto- ja energiapolitiikkojen vaikutukset metsäbiotalouteen. 2025. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-65456-4-6

23.10.2025

4 Tunnistetaan riskit luontohyvitysten jälkimarkkinoiden synnylle.

Metsäteollisuus ry nostaa esiin merkittävät riskit, jotka liittyvät luontohyvitysten jälkimarkkinoiden muodostumiselle. Jälkimarkkinat tarkoittavat tilannetta, jossa kerran tuotettua luontoarvoa myydään eteenpäin markkinoilla.

Luontohyvitysmarkkinoiden jälkimarkkinat aiheuttaisivat ainakin seuraavanlaisia riskejä.

- Tuotetut luonnonarvot irtautuvat todellisista ympäristövaikutuksista. Riskinä on, että tuotetaan ”arvoa paperilla”, vaikka todelliset ekologiset hyödyt jäävät epävarmoiksi tai katoavat ajan myötä.
- Luontohyvitysten läpinäkyvyys, jäljitettävyys ja valvonta heikkenevät. Useat omistajavaihdokset voivat vaikeuttaa luontohyvitysten alkuperän ja vaikutusten seurantaa. Tämä voi heikentää luottamusta markkinoihin ja vaikeuttaa valvontaa.

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että luontohyvitysmarkkinoiden kehittämisessä periaatteena on, että kun luonnonarvo on tuotettu yhden kerran, hyödynnetään sitä vain yhden kerran.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja